

*Корнієнко М. В.,**кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Одеського державного університету внутрішніх справ*

ФОРМИ ТА НАПРЯМИ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ ЩОДО ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

Анотація. Міжнародна співпраця у кримінальному провадженні є невід'ємним складником належної реалізації його завдань. Співпраця дуже важлива, адже саме за допомогою спільних дій різних держав відбувається ефективне забезпечення невідворотності покарання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, у тому числі і насильницькі злочини щодо дитини.

Міжнародна співпраця у боротьбі з насильницькими злочинами щодо дітей – це комплексна погодженість дій суверенних держав, міжнародних організацій, які спрямовані на розроблення та координацію заходів щодо попередження, розкриття певних видів злочинів і виявленням, затриманням й передачею правосуддю правопорушників, а також визначення цілей та вирішення завдань із мінімізації транснаціональних і внутрішньонаціональних протиправних діянь.

У двосторонніх правочинах держав устанавлюються більш конкретні форми співробітництва в боротьбі з визначеними видами злочинів, зокрема і щодо розслідуванні насильницьких злочинів щодо дітей. Водночас необхідно пам'ятати про пріоритетність положень міжнародних договорів порівняно з національним законодавством України.

Визначені формами міжнародної співпраці в боротьбі з насильницькими злочинами щодо дітей це: координація дій по боротьбі зі злочинністю (обмін інформацією); підписання договорів про боротьбу з міжнародними злочинами і злочинами міжнародного характеру; правова допомога по кримінальних справах; проведення оперативно-розшукових заходів; проведення слідчих дій; профілактика злочинів; спільні заходи щодо припинення злочинних дій і притягнення винних до відповідальності.

Равтор розглядає міжнародну правову допомогу за територіальним критерієм на отримання правової допомоги за кордоном та надання правової допомоги в Україні.

Особливу увагу звертає на можливість створення спільних слідчих груп, правовою основою цього правового інституту є Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах.

Ключові слова: дитина, неповнолітній, малолітній, юридична відповідальність, законодавство України, запобігання, вдосконалення, права дитини, нормативна база.

Постановка проблеми. Соціальна політика будь-якої правової держави повинна бути зосереджена на створенні гідних умов життя та високого рівня добробуту не лише нинішнього, а й прийдешніх поколінь. Демографічна криза, яка на сьогоднішній день існує в Україні, не є позитивним явищем для українського народу, саме тому органи публічної влади повинні сприяти як вихованню нового здорового покоління, так і збереженню існуючого генофонду.

Мета статті – на основі аналізу вітчизняної юридичної практики, а також узагальнення позитивного зарубіжного досвіду сформулювати теоретичну систему знань про протидію насильницьким злочинам щодо дітей. Визначити деякі закономірності та прорахунки законодавства України в сфері міжнародної співпраці в розслідуванні насильницьких злочинів щодо дітей.

Питаннями вдосконалення законодавства в сфері міжнародного співробітництва щодо захисту дітей займалися такі науковці як Г.А. Алієва, І.П. Васильківської, В.В. Вітвіцької, Б.М. Ворника, О.М. Джужи, С.Г. Киренка, Л.В. Крижної, І.І. Лановенка, В.Т.Маляренка, П.С. Матишевського, В.П. Мироненко, О.Є. Михайлова, О.Є. Мойсєєвої, В.Ф. Мороза, В.М. Оржеховської, Л.І. Романової та інші.

Вклад основного матеріалу дослідження. Масштабність та глобальність наслідків міжнародних правопорушень зумовлюють необхідність налагодження взаємовідносин між державами та міжнародними організаціями щодо боротьби з такими негативними проявами.

За всю історію співпраці суб'єктів міжнародного права у протидії злочинності накопичився досить великий масив міжнародно-правових норм, принципів та механізмів попередження, протидії, припинення та розслідування міжнародних правопорушень [3, с. 200].

Боротьба зі злочинністю належить до пріоритетних напрямів міжнародного співробітництва. Її зростання та інтернаціоналізація перетворили цю боротьбу на одну з головних соціальних проблем і обумовили необхідність взаємодії держав у справі її розв'язання [4, с. 390].

Міжнародна співпраця у кримінальному провадженні є невід'ємним складником належної реалізації його завдань. Значення співпраці важко переоцінити, адже саме за допомогою спільних дій різних держав-членів міжнародного співтовариства відбувається ефективне забезпечення невідворотності покарання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення [5, с. 400].

Міжнародна співпраця у кримінальному провадженні досить тривалий час не мало нормативного врегулювання у кримінально-процесуальних нормах. Ситуація змінилася із прийняттям Закону України від 21 травня 2010 року № 2286-VI «Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України щодо видачі особи (екстрадиції)» [6].

Наступне удосконалення чинного законодавства пов'язане з прийняттям Закону України від 16 червня 2011 року № 3529-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Другого додаткового прото-

колу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах», на підставі якого КПК України 1960 року було доповнено нормами, які містили новели: можливість застосування телефонної конференції та відеоконференції при проведенні слідчої дії; відшкодування витрат, пов'язаних із наданням міжнародної правової допомоги на території України; інформування про злочини; створення та порядок діяльності міжнародних слідчих груп; присутність представника компетентного органу іноземної держави під час виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу; надання міжнародної правової допомоги у кримінальних справах; перейняття кримінального переслідування [7].

При цьому необхідно пам'ятати про специфіку нормативного врегулювання цих правовідносин, адже вони насамперед виходять із положень міжнародних договорів України. Так, ст. 9 Конституції України зазначає, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України [1]. Саме тому згідно з ч. 2 ст. 1 КПК України кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, КПК України та інших законів України [2].

Водночас автор зауважує пріоритетність положень міжнародних договорів порівняно з національним законодавством України. Про це вказує законодавець у ч. 4 ст. 9 КПК України, у разі якщо норми КПК України суперечать міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, застосовуються положення відповідного міжнародного договору України.

Також у ч. 4 ст. 4 КПК України зазначено, що при виконанні на території України окремих процесуальних дій за запитом (дорученням) компетентних органів іноземних держав у рамках міжнародного співробітництва застосовуються положення КПК України. На прохання компетентного органу іноземної держави під час виконання на території України таких процесуальних дій може застосовуватися процесуальне законодавство іноземної держави, якщо це передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, а за відсутності такого міжнародного договору України – за умови, що прохання не суперечить законодавству України.

Основою міжнародного законодавства з цих питань є багатосторонні (конвенції та додаткові протоколи до них) та двосторонні договори.

До міжнародних багатосторонніх договорів України за основними напрямками міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, а зокрема і щодо розслідування насильницьких злочинів щодо малолітніх дітей належать: Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 року, а також Додатковий протокол від 15 жовтня 1975 року та Другий додатковий протокол від 17 березня 1978 року до цієї Конвенції; Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах від 20 квітня 1959 року, а також Додатковий протокол від 17 березня 1978 року та Другий додатковий протокол від 1 листопада 2001 року до цієї Конвенції; Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків від 28 травня 1970 року; Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах від 22 вересня 1995 року; Конвенція про правову допомогу і правові відносини в цивіль-

них, сімейних і кримінальних справах від 22 січня 1993 року та Протокол від 29 березня 1997 року до цієї Конвенції.

Водночас у певних сферах міжнародної співпраці використовуються й інші спеціальні багатосторонні договори України щодо боротьби з конкретними видами злочинів, зокрема: Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, від 8 листопада 1990 року; Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 року та Додатковий протокол від 15 травня 2003 року до цієї Конвенції; Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 року та Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї від 15 листопада 2000 року, що доповнює Конвенцію та інші.

Міжнародна співпраця здійснюється також за допомогою двосторонніх договорів України з іншими державами. Прикладом може бути Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 24 травня 1993 року; Договір між Україною та Канадою про взаємодопомогу у кримінальних справах від 23 вересня 1996 року; Договір між Україною та Китайською Народною Республікою про екстрадицію від 10 грудня 1998 року; Договір між Україною та Арабською Республікою Єгипет про взаємну правову допомогу у кримінальних справах від 10 жовтня 2004 року; Договір між Україною та Сирійською Арабською Республікою про правові відносини і взаємну правову допомогу в цивільних і кримінальних справах від 9 жовтня 2008 року та інші.

Позитивним чинником щодо ефективної співпраці органів прокуратури України зі своїми іноземними колегами є відомчі договори, укладені Генеральною прокуратурою України: Угода про правову допомогу та співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Генеральною прокуратурою Литовської Республіки від 8 грудня 1992 року; Меморандум про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Прокуратурою Республіки Болгарія від 1 червня 2001 року; Угода про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Генеральною прокуратурою Монголії від 8 вересня 2003 року; Меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці між Генеральною прокуратурою України і Верховною прокуратурою Республіки Корея від 17 квітня 2006 року та інші.

Держави-учасниці як сторони міжнародної співпраці мають право заявити застереження щодо будь-якого положення або будь-яких положень міжнародного договору.

Міжнародна правова допомога є одним із напрямів міжнародної співпраці у кримінальному провадженні. Основною підставою для звернення до запитуваної сторони є нагальна потреба проведення певних процесуальних дій за умови, що такі дії неможливо виконати на території України [9, с. 8].

Сфера міжнародної правової допомоги виходить із змісту та обсягу цього напрямку співпраці, що визначається передусім міжнародними зобов'язаннями України. Так, згідно зі ст. 3 Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 року запитувана сторона виконує у передбачений її законодавством спосіб будь-які судові доручення, які стосуються кримінальної справи і які надсилаються їй судовою владою запитуючої сторони з метою забезпечення показань свідків або передачі предметів, які являють собою речові докази, матеріалів судової справи або документів [8].

Реалізація міжнародної правової допомоги відбувається через централізований та децентралізований порядок зносин. Згідно з ч. 1 ст. 545 КПК України Генеральна прокуратура України звертається із запитами про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів, крім досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України, яке у таких випадках здійснює функції центрального органу України [2].

Зазначені зносини можуть відбуватися також за допомогою надіслання запиту про міжнародну правову допомогу поштою, а в невідкладних випадках електронним, факсимільним або іншим засобом зв'язку. У такому разі оригінал запиту надсилається поштою не пізніше трьох днів з моменту його передавання електронною поштою, факсимільним або іншим засобом зв'язку.

Міжнародну правову допомогу необхідно диференціювати на отримання правової допомоги за кордоном та надання правової допомоги в Україні.

Отримання правової допомоги за кордоном оформлюється запитом про міжнародну правову допомогу.

Форма і зміст запиту мають дуже важливе значення, адже напряму впливають на законність та ефективність результату міжнародної правової допомоги.

Якщо запит стосується проведення допиту особи як свідка, потерпілого, експерта, підозрюваного або обвинуваченого, то до нього додається належним чином засвідчений витяг відповідних статей КПК України з метою роз'яснення особі її процесуальних прав і обов'язків та перелік питань, які необхідно поставити їй, або відомості, які необхідно отримати від особи.

Якщо запит стосується проведення обшуку, огляду місця події, вилучення, арешту чи конфіскації майна або інших процесуальних дій, дозвіл на проведення яких надається судом згідно з КПК України, то до нього додається інформація про докази, які обґрунтовують потребу у відповідних заходах [10, с. 290].

Згідно зі ст. 548 КПК України запит і долучені до нього документи складаються у письмовій формі, засвідчуються підписом уповноваженої особи та печаткою відповідного органу.

Особлива увага при складанні запиту повинна бути зосереджена на мовних особливостях. Адже неправильний або незрозумілий переклад документів, які надсилаються, спричинить негативні наслідки щодо якості й ефективності виконання запиту про міжнародну правову допомогу.

Запит і долучені до нього документи супроводжуються засвідченим у встановленому порядку перекладом мовою, визначеною відповідним міжнародним договором України.

Якщо співпраця врегульована двостороннім договором України, необхідно виходити з умов такого договору.

За виникнення потреби проведення процесуальних та слідчих дій, які спрямовані на конкретний результат у кримінальному провадженні, прокурору необхідно виходити з положень КПК України та міжнародних договорів. При цьому за потреби проведення запитуваних процесуальних дій із застосуванням положень КПК України долучати належно завірених витяги відповідних норм закону, якими регламентовано виконання таких процесуальних дій. Якщо ставиться питання про проведення обшуку, огляду місця події, вилучення, арешту чи конфіскації

майна або інших процесуальних дій, дозвіл на проведення яких надається судом згідно з КПК України, то до запиту додається інформація про докази, які обґрунтовують потребу у відповідних заходах.

Чітко визначеного переліку процесуальних та слідчих дій, які можна проводити за кордоном, немає, адже у кожному конкретному випадку необхідно виходити з договірних зобов'язань запитуваної сторони та позиції останньої щодо застережень до окремих положень міжнародного договору.

Наступною формою міжнародної правової допомоги є виклик особи, яка перебуває за межами України.

Виклик цієї особи здійснюється повісткою на підставі запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу для провадження слідчих чи інших процесуальних дій на території України.

Розглянемо особливості надання міжнародної правової допомоги в Україні. Зазначена процесуальна діяльність починається з отримання відповідного запиту від запитувачої сторони уповноваженим (центральним) органом України. У цьому випадку це може бути Генеральна прокуратура України або прокуратура обласного рівня.

Запит запитувачої сторони є основною підставою надання міжнародної правової допомоги на території України, за умов його відповідності вимогам законів або міжнародних договорів України та обґрунтованості. Водночас за відсутності відповідних міжнародних зносин може бути застосована засада взаємності, про яку йшлося вище.

Компетентний орган України, який отримав доручення про виконання запиту від уповноваженого (центрального) органу України, зобов'язаний виконати необхідні процесуальні дії протягом одного місяця з дати його надходження до безпосереднього виконавця. Зазначений строк може бути продовжений за необхідності виконання складних та великих за обсягами процесуальних дій, у тому числі таких, що потребують погодження прокурора або можуть бути проведені лише на підставі ухвали слідчого судді. Для продовження строку компетентний орган, якому доручено безпосереднє виконання запиту, може звернутися до уповноваженого (центрального) органу України із відповідним клопотанням [12, с. 88].

Під час виконання запиту компетентним органом України можуть бути проведені будь-які процесуальні дії (за винятком тих, які прямо суперечать чинному законодавству України або її міжнародним зобов'язанням). Якщо для виконання запиту компетентного органу іноземної держави необхідно провести процесуальну дію, виконання якої в Україні можливе лише з дозволу прокурора або суду, така дія здійснюється лише за умови отримання відповідного дозволу в порядку, передбаченому КПК України, навіть якщо законодавство запитувачої сторони цього не передбачає. Підставою для вирішення питання щодо надання такого дозволу є матеріали звернення компетентного органу іноземної держави.

Для належного виконання запиту про надання міжнародної правової допомоги необхідно правильно скласти відповідні процесуальні документи. Так, згідно з ч. 3 ст. 558 КПК України складені органом досудового розслідування, слідчим або прокурором документи для забезпечення виконання запиту про міжнародну правову допомогу підписуються зазначеними посадовими особами та скріплюються печаткою відповідного органу. Отримані за результатами виконання запиту від інших

відомств, установ чи підприємств (незалежно від форми власності) документи повинні бути підписані їхніми керівниками та скріплені печаткою відповідного відомства, установи чи підприємства. У ч. 2 ст. 560 КПК України зазначено, що документи, отримані внаслідок виконання запиту, засвідчуються гербовою печаткою компетентного органу, який проводив процесуальні дії.

Особливу увагу необхідно звернути на можливість створення та діяльності спільних слідчих груп. Такий інститут КПК України ґрунтується на нормах Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах від 8 листопада 2001 року.

Так, ст. 20 цього Протоколу визначає дві підстави створення такої слідчої групи: розслідування злочинів стороною вимагає проведення складних та комплексних слідчих заходів, пов'язаних з іншими сторонами; кілька сторін проводять розслідування злочинів, обставини яких вимагають життя скоординованих, погоджених дій на території відповідних сторін. Створення спільної слідчої групи відбувається за взаємною згодою компетентних органів двох чи більше сторін для досягнення конкретної мети та на обмежений період, який може бути продовжений за взаємною згодою, для проведення кримінальних розслідувань на території однієї чи більше сторін, що створили групу. Склад групи визначається в спільній угоді [11, с. 346].

Діяльність спільної слідчої групи має такі загальні умови: керівник групи є представником компетентного органу, який бере участь у кримінальному розслідуванні від сторони, на території якої діє група. Керівник групи діє в межах своєї компетенції за національним законодавством; група здійснює свої дії відповідно до законодавства тієї сторони, на території якої вона працює. Члени та відряджені члени групи виконують свої завдання під керівництвом визначеної особи, з урахуванням умов, визначених їхніми органами в угоді про створення групи; сторона, на території якої працює група, вживає необхідних організаційних заходів для забезпечення її роботи та інші умови.

Відряджений член спільної слідчої групи може відповідно до національного законодавства своєї держави та в межах своєї компетенції надавати групі інформацію, наявну в сторони, яка його відрядила для цілей кримінальних розслідувань, що проводяться групою.

Законом України від 1 червня 2011 року № 3449-VI «Про ратифікацію Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах» визначено, що в Україні органом, який приймає рішення про створення спільної слідчої групи відповідно до ст. 20 Другого додаткового протоколу, є Генеральна прокуратура України.

Тому на підставі зазначеного вище закону у ч. 2 ст. 571 КПК України вказано, що Генеральна прокуратура України розглядає і вирішує питання про створення спільних слідчих груп за запитом слідчого органу досудового розслідування України, прокурора України та компетентних органів іноземних держав [2].

Таким чином, метою міжнародної співпраці є узгодження кваліфікації міжнародних злочинів; надання взаємної правової допомоги по кримінальних справах, включаючи видачу злочинця; координації зусиль і заходів для запобігання і припинення злочинів; боротьба з окремими категоріями найбільш небезпечних злочинів; спільне вирішення окремих тактичних

завдань розслідування (розшук злочинців, що переховуються і так далі); забезпечення невідворотності покарання.

Завданнями міжнародної співпраці у боротьбі зі злочинністю є взаємодія на міждержавному рівні; утворення міжнародних координаційних органів; взаємодія на рівні окремих відомств, що беруть участь у боротьбі з міжнародною і транснаціональною злочинністю; взаємодія між правоохоронними органами сусідніх регіонів двох і більше країн.

Таким чином, міжнародна співпраця у боротьбі зі злочинністю – це комплексна погодженість дій суверенних держав, міжнародних організацій, які спрямовані на розроблення та координацію заходів щодо попередження, розкриття певних видів злочинів і виявленням, затриманням й передачею правосуддю правопорушників, а також визначення цілей та вирішення завдань з мінімізації транснаціональних і внутрішньонаціональних протиправних діянь.

Можна констатувати, що формами міжнародної співпраці в боротьбі зі злочинністю є координація дій по боротьбі зі злочинністю (обмін інформацією); підписання договорів про боротьбу з міжнародними злочинами і злочинами міжнародного характеру; правова допомога по кримінальних справах; проведення оперативно-розшукових заходів; проведення слідчих дій; профілактика злочинів; спільні заходи щодо припинення злочинних дій і притягнення винних до відповідальності.

Висновки. Міжнародна співпраця держав у сфері розслідування насильницьких злочинів щодо дітей ґрунтується на системі певних критеріїв, стандартів, тобто міжнародних принципах, які визначають сутність організації та діяльності держав, а також міжнародних організацій у сфері боротьби з насильницькими злочинами.

Основою міжнародного законодавства з цих питань є багатосторонні (конвенції та додаткові протоколи до них) та двосторонні договори. Водночас прохання про надання правової допомоги повинно ґрунтуватися також на національному законодавстві, а докази – отримуватися у порядку, визначеному КПК України.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, 11-12, 13. Ст. 88.
3. Білоцький С.Д. Міжнародно-правове регулювання миротворчої діяльності: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Київ. ун-т, 2012. 287 с.
4. Маляренко В.Т., Гончаренко В.Г. Кримінально-процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар. Київ: Юрискон-сульт, КНТ, 2018. 896 с.
5. Азаров Ю.І., Заїка С.О., Фатхудінов В.Г. Кримінально-процесуальне право України: навч. посіб. Київ: КУТЕП, 2008. 430 с.
6. Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України щодо видачі особи (екстрадиції). Закон України від 21 травня 2010 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 31. Ст. 421.
7. Лук'яничков Є.Д. Інформаційне забезпечення розслідування злочинів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук: спец. 12.00.09 09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Київ, 2005. 33 с.
8. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах від 20 квітня 1959 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_036.

9. Микієвич М.М. Міжнародно-правові засади боротьби із транснаціональною злочинністю в рамках Європейського Союзу. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 2. С. 1–8.
10. Черноус Ю.М. Теорія і практика криміналістичного забезпечення досудового слідства у справах про злочини міжнародного характеру: монографія. Київ : Скіф, 2012. 447 с.
11. Шостко О.Ю. Протидія організованій злочинності в європейських країнах : монографія. Харків : Право, 2009. 400 с.
12. Міщенко С.М. Слідчий суддя як суб'єкт реалізації судового контролю під час здійснення досудового розслідування: окремі аспекти. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*, 2012. № 6 (9). С. 88–96.

Korniienko M. Forms and trends of international cooperation in the investigation of violent crimes against children in Ukraine

Summary. International cooperation in criminal proceedings is an integral part of the proper implementation of its objectives. Cooperation is very important, because it is through the joint action of different Member States of the international community that the punishment of a person who has committed a criminal offense, including violent crimes against a child, is effectively punished.

International co-operation in the fight against violent crimes against children is a comprehensive co-ordination of actions of sovereign states and international organizations

aimed at developing and coordinating measures to prevent, detect certain crimes and to identify, detain and transfer justice to offenders, and to define goals and objectives to minimize transnational and intra-national illegal activities.

States have established more specific forms of co-operation in the fight against certain types of crime, including the investigation of violent crimes against children. At the same time, it is necessary to remember the priority of the provisions of international treaties in comparison with the national legislation of Ukraine.

Forms of international co-operation in the fight against violent crime against children identified are: coordination of action to combat crime (exchange of information); signing treaties on combating international and international crimes; legal assistance in criminal cases; carrying out operational-search measures; conducting investigative actions; crime prevention; joint action to end criminal activity and bring those responsible to justice.

We are considering international legal assistance under the territorial criterion for obtaining legal aid abroad and providing legal aid in Ukraine.

Particular attention is paid to the possibility of establishing joint investigative teams, the legal basis of this legal institute is the Second Additional Protocol to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters.

Key words: child, minor, juvenile, legal responsibility, legislation of Ukraine, prevention, improvement, child rights, regulatory framework.